

Predgovor

STVARNOST ROMANSIJSKIH SNOVIĐENJA

SIMULTANKA *MALOG MOJSIJA* zaista je neobičan naslov za autorova intelektualna promišljanja o suživotu različitih emocionalnih sadržaja koji promiču neposrednu stvarnost, bremenitu konvencijama i klišejima.

Tu potragu za sadašnjošću s ciljem da se obuhvati istina nekoga određenoga egzistencijalnog trenutka, neke specifične *aure* bivstvovanja, autor Franjo Deranja strukturirao je u dvanaest sadržajno obogaćenih *stavaka*. Promišljam: stavaka, jer me njegovo romaneskno komponiranje podsjeća na muzički osmišljene dionice koje poput *fuge* koegzistiraju u nizu različitih zapleta, da bi se ispunjene senzitivnošću *oslobođenih poriva*, vratile izvorištu u kontinuiranoj potrazi za svakidašnjim licem stvarnosti. U sklopu s memoarskim snoviđenjima apstraktnost prezentnosti biva istrgnuta iz vremena i sačuvana od korozivnog djelovanja prolaznosti. Taj svenazočni fenomen prolaznosti otkriva stalno i neprekinuto koegzistiranje banalne svakodnevice u dramatičnom ostvarivanju naših života.

Autor, Franjo Deranja, u vlastitom romanesknom sustavu i vidokrugu narativnog kazivanja, utvrđuje svoj književni postupak koji smo već upoznali u romanu *SREĆE NEMA DRUGDJE* (iliti: Pitanje očekivanja, 2009.), prihvativši uvriježena stajališta da se svaki stvaralac kreće u krugu svojih tema, kojima se vraća i koje obnavlja.

Kreirajući neposrednu stvarnost u suživotu različitih emocionalnih i duhovnih sadržaja, autor se ne može pomiriti s gubitkom stvarnoga sadašnjeg vremena, tražeći u svojem meditativno-kronističkom fabuliranju razlog i smisao čovjekova postojanja.

Može li se istinski spoznati ono što proživljava čovjek u svakodnevicu njegovih osobnih trauma i tjeskoba? Može li se dokraja otkriti njegov misaono-emocionalni nukleus koji nam spisateljski uvjerljivom

jednostavnošću pronosi autor u svojim gotovo simboličnim proznim cjelinama (*Glas, Osmijeh, Plač, Oči, Istina, Susret, Poziv, Poruke, Simultanka*):

"...U istom se trenutku na Ireninom licu počinje pomalo pojavljivati osmijeh. Prvo u kutu usana tog blijedog lica a potom se taj isti osmijeh počne premještati u oči. Nije odmah bio u očima, koje kao da su još pokazivale umor ali i neki oblik opuštanja. Uskoro se i u očima mogao razaznati osmijeh koji je pokazivao da zapravo njenim tijelom počinje strujati sreća. Osjećaj sreće zbog sretnog završetka iznenadnog dolaska na svijet novog ljudskog bića. Novog malenog čovjeka. Djeteta." (*Osmijeh*).

Stvarnost zaustavljenog trenutka sadašnjosti postaje simbolično – *jučer. Jer, Kronos je – neumoljiv!* Možda će se učiniti da se autor, naslutivši neminovnost i stoga: elegičnost mijena, priklonio racionalnom rasuđivanju prozne svakodnevice, dijeleći nam ironijski osmišljene *lekcije o moralu*:

"Opterećeni sobom i prošlošću, i to u mjeri što odavna prerasta u sociopatološko, a nemarni – opet – prema sebi, ali i svojoj budućnosti, umjesno je upitati se: što li će nam se (još?!) dogoditi – jučer?!"

Ipak, pjesnik u njemu protivi se isključivo racionalnom poimanju i prihvaćanju svijeta i on se instinktivno i intuitivno okreće *dobru*. Uostalom, još su stari Latini ustvrdili da je *pjesnicima sve dopušteno (poetis omnia licent)*. I naš će se autor, znajući za provalije što dijele optužene i one koji arbitriraju i sude, okružiti pozitivnim vibracijama i prikloniti zarobljenoj čovjekovoj duši. Pa, ako je roman kao književna vrsta "posvemašnja nepoezija" (André Breton), onda su emocije, koncentrirane u nekim relevantnim stavcima ovih romanesknih snoviđenja, dovoljan razlog da ovom romanu pošeljemo dobrodošlicu.

LJERKA CAR MATUTINOVIĆ